

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.032/2020/16. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. ... jogtanácsos által képviselt felperes neve (fél címe 1) felperesnek - az előbb dr. Távik Ferenc Antal ügyvéd, majd dr. Vékony Tibor ügyvéd, végül a Fóris-Schneider-Szép-Zacomer Ügyvédi Iroda (cím, eljáró ügyvéd: dr. Fóris Kálmán) által képviselt alperes neve (cím) alperes ellen jelzálogjog érvényesítése iránt indított perében az Egri Törvényszék 11.P.20.092/2015/21. számú ítélete ellen az alperes által 22. sorszám alatt előterjesztett, majd Pf. 11. sorszám alatt kiegészített fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 450 000 (négy százötvenezer) forint fellebbezési és felülvizsgálati eljárási költséget és térítsen meg az államnak külön felhívásra 2 500 000 (kettő millió-öttszázezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

- [1] A Nemzetgazdasági Minisztérium 2013. februárban pályázati felhívást tett közzé a 6/1996. (VII.16.) MüM rendelet 18. § (1) bekezdés szerinti regionális beruházáshoz kapcsolódó munkahely teremtő támogatás elnyerésére.

A felhívás szerint pályázni 2013. november 30-ig befejezett beruházással lehetett. Kikötés volt a támogatás odaítélése esetére a beruházás befejezésétől számított legalább 3 évig, és az azt követő záró beszámoló elfogadásáig tartó időtartamra megfelelő fedezet felajánlása. A munkaügyi központokhoz benyújtandó pályázatokról a Nemzetgazdasági Miniszter döntött, a támogatás folyósítására a pályázati kiírás szerint a pályázónak a munkaügyi központtal hatósági szerződést kellett kötnie a döntésről szóló értesítés kézhezvételétől számított 30 nap alatt. Ennek hiányában a támogatási döntés hatályát veszti.

A Nemzetgazdaság Miniszter a pályázó **F. L. Kft-t** (a továbbiakban: Kft.) 239 millió forint vissza nem térítendő támogatásban részesítette. A döntésről a Kft-t a támogatást bonyolító hatóság, a felperes Munkaügyi Központja 2013. június 12-én értesítette, a hatósági szerződést és az azt biztosító jelzálogszerződést 2013. november 28-án keltezték, a Kft. és a zálogkötelezett alperes által december 4-én aláírt okiratba foglalták. A Kft. úgy nyilatkozott, hogy a 2013. szeptember 1-jén megkezdett beruházást november 30-ig befejezi, és a záró pénzügyi elszámolását benyújtja. Abban az esetben, ha a Kft. a hatósági szerződést megszegi, a szerződés a támogatót elállásra vagy azonnali

hatályú felmondásra jogosította, azzal, hogy a támogatás további folyósítását megszünteti, és intézkedik a támogatás visszakövetelése iránt a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 132. § (2) bekezdése szerinti késedelmi pótlék felszámításával. A jelzálogszerződéssel 358 millió forint erejéig jelzálogjogot az alperes **m.-i ...8** helyrajzi számú ingatlanán alapítottak. E szerződés szerint a zálogjogosult él a zálogjogával, ha a kedvezményezett a hatósági szerződésből eredő kötelezettségeinek nem tesz eleget. Az illetékes földhivatal a jelzálogjogot a felperes Munkaügyi Központja javára bejegyezte az ingatlan-nyilvántartásba.

A hatósági szerződésben a beruházás befejezésének és a záró pénzügyi elszámolás benyújtásának határidejét többször módosították, legutóbb, a negyedik alkalommal 2014. szeptember 19-én 2014. október 15-ére. A szerződés módosításaihoz a zálogkötelezett, a 2014. június 30-án történt harmadik módosítás kivételével, hozzájárult.

- [2] A felperes 2014. szeptember 11-én helyszíni ellenőrzésen megállapította, hogy a beruházás nincs befejezve, ezért további kifizetést nem teljesített. A felperes Munkaügyi Központja 2014. október 27-én a hatósági szerződést azonnali hatállyal felmondta és a HEM/01/227-16/2014. számú határozatával a Kft-t 223 910 170 forint támogatás, 309 180 forint késedelmi kamat, összesen 224 219 350 forint megfizetésére kötelezte. A felperes a követelését hitelezői igényként a Kft. ellen 2014. október 10-én indult felszámolási eljárásban bejelentette, nagy vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás büntette miatt feljelentést is tett.

A felperes a keresetében a zálogkötelezett alperest annak tūrésére kérte kötelezni, hogy a **m.-i ...8** helyrajzi számú ingatlanából a 223 910 173 forint követelését és ennek 2014. október 27-től járó, a Ket. 132. § (3) bekezdése szerint számított késedelmi pótlék követelését kielégíthesse (21. sorszám).

- [3] Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Védekezése szerint a támogatási szerződés és ennek folytán a jelzálogszerződés is érvénytelen. A visszatátumozott hatósági szerződés nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütköző, a teljesítési határidő miatt lehetetlen szolgáltatásra irányult, a harmadik módosításához nem járult hozzá.

- [4] Az elsőfokú bíróság az ítéletével annak tūrésére kötelezte az alperest, hogy a **M., P.** út 8-2. szám alatti, ...8 helyrajzi számú ingatlanából a felperes a 683-4041/2013. hatósági szerződésből eredő 223 910 173 forint és ez után 2014. október 27-től a kifizetésig minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszerese 365-öd részével egyező mértékű késedelmi pótlék követelését kielégíthesse. Kötelezte az alperest 500 000 forint perköltség és 1 500 000 forint kereseti illeték megfizetésére.

Az ítélete indokolásában a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 200. § (2) bekezdése felhívásával úgy foglalt állást, hogy a jelzálogszerződés nem érvénytelen, a megkötésének tényleges időpontjában, 2013. december 4-én létrejött. Az eltérő dátumozásra azzal a céllal került sor, hogy a Kft. által tervezett és a hátrányos helyzetű térségben igen jelentős beruházás megvalósulhasson és azt a pályázat útján a támogató segíthesse. A szerződés és az azt biztosító jelzálogszerződés megkötése a térség álláskeresői számára kiemelkedően fontos volt, jóerkölcsbe nem ütközött. A kötelezettség jellegére vagy az ellenszolgáltatás felajánlására tekintettel a szerződések jóerkölcsbe ütköző volta fel sem merülhet.

Az elsőfokú bíróság a perben lefolytatott bizonyítás eredményeként, az alperes ügyvezetőjének tanúvallomása és a per egyéb adatai alapján megállapította, hogy az alperes a fedezet biztosítását nem ingyenesen, hanem annak fejében vállalta, hogy a Kft. és az azt kizárólagosan tulajdonló **K. I. P.** Kft. üzletrészét felosztják, abban tulajdont szerez, a bevételből részesedést kap. Az alperes a jelzálogszerződést anyagi haszon reményében és annak ígéretére kötötte meg.

Az elsőfokú bíróság a Ptk. 4. § (4) bekezdése felhívásával megállapította, hogy az alperes a hatósági

szerződés megkötésének tényleges időpontjáról tudott, ő maga is aznap írta alá, a visszatámozás az ő anyagi érdekét is szolgálta. Nem felel meg az általános elvárhatósági mércének, és a jóhiszemű joggyakorlás követelményébe ütközik az, hogy az alperes, amikor nyilvánvalóvá vált számára, hogy a beruházásból anyagi előnye nem származik, mert az nem valósul meg, annak érdekében, hogy a zálogkötelezettség alól szabaduljon, a hatósági szerződés általa is elkövetett visszatámozására hivatkozással állítja a szerződés jóerkölcsbe ütköző voltát.

Az elsőfokú bíróság vizsgálta az alperes azon védekezését is, hogy a Kft. megtévesztette, amikor azt a látszatot keltette, hogy a beruházást ténylegesen meg kívánja valósítani és ebből ő is részesülni fog. A Ptk. 210. § (1) bekezdés felhívásával hangsúlyozta, hogy a zálogszerződés érvényességét nem érinti az, hogy a zálogkötelezett milyen megfontolásból vállalta és annak fejében az adóstól ellenszolgáltatást kért-e (EBH 2010.2146.). Az alperes a jelzálogszerződést a felperes Munkaügyi Központjával, mint támogatóval kötötte. Az általa hivatkozott megtévesztés azonban a kedvezményezett Kft. részéről valósulhatott meg. A felperessel szemben tévedésre, megtévesztésre csak akkor hivatkozhatna, ha a tévedését a felperes okozta volna, vagy a szerződéskötéskor a felperes is tudatában lett volna annak, hogy a támogatott Kft. a hatósági szerződésben foglaltaknak nem kíván eleget tenni. Ez pedig a perben bizonyításra nem került. Az alperes pusztá feltételezése, vagy az a körülmény, hogy a kedvezményezett csalárd módon a hatósági szerződésben foglaltaknak esetlegesen nem kívánt eleget tenni, és ezzel a támogatót is megtévesztette, a hatósági szerződést nem teszi jóerkölcsbe ütközővé.

Az elsőfokú bíróság kitért arra is, hogy a szerződéskötést megelőző, a szerződő fél kiválasztására irányuló pályázati eljárás során a pályáztatási szabályok megsértése nem eredményezi a szerződés semmisségét, ha annak tartalma az abban vállalt kötelezettség nem ütközik jogszabályba (BH2001.234., BH2001.384.). A perbeli esetben a pályázatot kiíró Nemzetgazdasági Minisztérium a szerződés későbbi megkötéséhez hozzájárult. Az, hogy a hatósági szerződéssel érintett támogatás kapcsán a pályázati kiírás feltételei, a befejezés és az elszámolás határideje nem teljesült, a hatósági szerződést nem teszi önmagában érvénytelenné.

Az elsőfokú bíróság alaptalannak ítélte az alperesnek azt a hivatkozását is, hogy a hatósági szerződés lehetetlen szolgáltatásra irányult. Ennek kapcsán kiemelte, hogy a kedvezményezett Kft. vállalta a beruházás előírt határidőre történő befejezését és a támogató részére a záró pénzügyi elszámolás benyújtását. Erre 2013. november 30-ig akkor sem lett volna lehetőség, ha a felek a szerződést ténylegesen november 28-án írják alá. Az elsőfokú bíróság a Ptk. 228. § (3) bekezdése és a 239. §-a felhívásával úgy foglalt állást, hogy a december 4-én aláírt szerződésben a november 30-i teljesítési határidő lehetetlen feltétel volt, a szerződésnek ez a része érvénytelen. Annak, hogy a teljesítési határidő ténylegesen nem betartható, a szerződő felek tudatában voltak. Ugyanakkor a felek a támogatónál a szerződés módosítását, a projekt 2014. évi átütemezését kívánták elérni. A kérelmet - más pályázókkal kötött hatósági szerződésekhez hasonlóan - a felperes Munkaügyi Központja már december 6-án előterjesztette. A pályázat kiírója a hatósági szerződés, a beruházás befejezési időpontjának a módosításához 2013. december 16-án hozzájárult. Így megállapítható, hogy a szerződő felek a szerződést ezen érvénytelen rész, a teljesítési határidő ekként kikötött időpontja nélkül is megkötötték volna, azaz a szerződéssel a részleges érvénytelenség szabályait kell alkalmazni. Ugyanakkor a felek a hatósági szerződést éppen a teljesítés időpontját érintően módosították, a szerződés a módosított tartalommal teljesíthető lett volna.

Az elsőfokú bíróság kitért arra is, hogy a Ket. 76. § (1) és (5) bekezdése értelmében az érintett írásos hozzájárulása a hatósági szerződés érvényességének feltétele, így a szerződés harmadik módosítása nem érvényes. Ugyanakkor ezt követően, a 2014. szeptember 19-én történt újabb módosításhoz a zálogkötelezett hozzájárult, ezért a szerződésmódosítás érvényes. A beruházás teljesítésének végső határideje 2014. október 31. volt, az alperes a zálogkötelezettséget erre tekintettel is vállalta. A hatósági szerződés és az azt biztosító jelzálogszerződés a módosított tartalommal irányadó rá is. A szerződést a Kft. nevében a meghatalmazott aláírhatta.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a Ptk. 240. § (1) és (2) bekezdése alapján az alperes hozzájárulásával a teljesítési határidő tekintetében módosított hatósági szerződésben a teljesítési határidő már nem volt lehetetlen feltétel, ezért a jelzálogszerződés semmissége ez okból sem állapítható meg.

Alapvetően ítélte az alperesnek azt a hivatkozását is, hogy a támogató a pályázat odaítélésénél nem járt el kellő körültekintéssel, mert az 500 000 forint készpénzzel alapított, egyéb vagyonnal nem rendelkező Kft. pályázatát befogadta és részére támogatást nyújtott, a beruházás ellenőrzése körében sem tanúsította a tőle elvárható magatartást, a megvalósítást nem ellenőrizte. Az elsőfokú bíróság ennek kapcsán kiemelte, hogy a pályázat odaítéléséről nem a felperes, hanem a Nemzetgazdasági Minisztérium döntött. A támogatás folyósítása utólag teljesítés arányosan, számla alapján történt. Ezen túl a felperes 2014. április 1-jén hatósági ellenőrzést is tartott, majd a Kft. 2014. augusztus 6-án benyújtott utolsó elszámolása kapcsán az üzembe helyezésről szóló dokumentum hiánya miatt 2014. szeptember 11-én újabb helyszíni ellenőrzést tartott. Ekkor megállapította, hogy a beruházás nincs befejezve, ezt követően további kifizetést nem eszközölt. Ezért a kifizetések tekintetében a felperes részéről olyan mulasztás, amely az alperes helytállási kötelezettségét érintené, nem történt.

Az elsőfokú bíróság mindezekre tekintettel a Ptk. 251. § (1) bekezdése és a 255. §-a felhívásával megállapította, hogy a jelzálogkötelezett alperes a hatósági szerződésből eredő és a felperest megillető követelésért a lekötött ingatlanával felel.

A perköltség viseléséről a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján rendelkezett. A felperes képviselőjét ellátó jogtanácsos munkadíját a Pp. 75. § (2) bekezdése és a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 3. § (2) bekezdés c) pontja alapján állapította meg és annak mértékét a (6) bekezdés alapján mérsékelte. Az alperest a kereseti illeték megfizetésére a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (a továbbiakban: Kmr.) 13. § (2) bekezdésére figyelemmel kötelezte.

- [5] Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását, a kereset elutasítását kérte. Az indokolása szerint a Kft. érvényesen beadott pályázattal nem bírt, elkészt, jogi értelemben létre sem jött. Ezért a pályázattal kapcsolatos szabályok megsértése, az elsőfokú bíróság által felhívott eseti döntések alkalmazása fel sem merülhet. A határidő be nem tartását a pályázati cél indokoltsága önmagában nem befolyásolja. A pályázatot vissza kellett volna utasítani elkészttség okán, nem pedig visszadatált, valótlanná időponttal ellátott szerződést aláírni. A Közigazgatási Hivatal a visszadátumozás miatt súlyosan jogszabálysértően járt el, így a hatósági és az azt biztosító szerződés is érvénytelen. A közvélekedés és a közigazgatás pártatlan és jogszabályszerű működésébe vetett állampolgári elvárás olyan szigorú mérce, hogy azok sérelme önmagában megalapozza a jóérzésbe ütközést. A pályázati cél hasznos volta az eljárást, a valós állapot nélküli pályázatokat és az azt követő szerződéseket nem teszi érvényessé. Kellő körültekintés mellett nem lehetett alkalmazni a szerződési célok megvalósítására azt a Kft-t, amely minimális alaptőkével jött létre és munkavállalót sem foglalkoztatott. Utalt arra is, hogy a támogatott Kft. által benyújtott számlák szlovák illetőségűek és azt olyan cég állította ki, amelynek tevékenységi köre és effektív gazdasági tevékenysége a számlában foglalt valós gazdasági tevékenységet önmagában kizárta. Azt, hogy a Kft. pályázata teljes egészében színlelt volt, a pályázati cél megvalósulására nem volt reális lehetőség, a felperes feljelentésére indult büntető ügyben beszerzett szakvélemények is alátámasztották. Az alperes további fellebbezési érvei szerint a közigazgatási állami szerv vezetői által előzetesen aláírt és jogtanácsos által ellenjegyzett szerződést írt alá. Így bízhatott abban, hogy a zálogszerződés formális, mert egy államilag garantált, szabályos projekt nem rejt - a magánviszonyokban Magyarországon oly sokszor jelen lévő - indokolatlan kockázatot. Ezért mulasztotta el a közigazgatási szerv irányában a tőle elvárható alaposítást. Vitatta az elsőfokú bíróságnak a szerződés részleges érvénytelenségével kapcsolatos jogi indokait is. Álláspontja szerint a lehetetlen elszámolási határidőre vonatkozó szerződéses kikötés folytán az egész szerződés

megdőlt.

- [6] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.
- [7] A Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.218/2016/8. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 100 000 forint fellebbezési költséget és térítsen meg az államnak 2 500 000 forint fellebbezési illetéket. A határozata indokolásában az ítéltábla rámutatott, hogy az alperes ügyvezetőjének a fellebbezési eljárásban közvetlenül jogi képviselő közreműködése nélkül benyújtott beadványát - hatálytalansága miatt - nem értékelhette. Álláspontja szerint a támogató pályázati felhívása alapján a pályázónak küldött tájékoztató levél a Ket. 100. § (1) bekezdés d) pontja és (2) bekezdésének megfelelő, a Miniszter által hozott nem fellebbezhető elsőfokú közigazgatási határozat, ellene közigazgatási perben van helye jogorvoslatnak. A polgári per bírósága a pályázat jogszerűségének kérdésében nem foglalhat állást. Utalt arra, hogy a támogató hatóságnak a folyósítás feltételeivel kapcsolatos esetleges mulasztása szerződésszegés, amely miatt az alperes a Ket. 77. § (3) bekezdése értelmében közigazgatási bírósághoz fordulhatott volna, a polgári perben eljáró másodfokú bíróságnak nem volt hatásköre az ezzel kapcsolatos fellebbezési érvelés elbírálására. A szerződés okirat visszadátumozására alapított érvénytelenséget a teljesítési határidő módosítása miatt az elsőfokú bírósággal egyezően kiküszöbölnék tekintette. Hangsúlyozta, az ilyen módon konvalidálódó szerződés érvénytelenségét a kötelezett csalárd magatartására, a teljesítési szándék hiányára vonatkozó alperesi érvelés sem teszi megállapíthatóvá. A kötelezettnek a támogatót tévedésbe ejtő magatartására a megtámadás konstitutív jellegéből következően az alperes a keresettel szemben nem hivatkozhatott. Az alperes kifogás formájában gyakorolt megtámadása csak a kereset alapjául szolgáló szerződésre vonatkozhat, az alapszerződés érvényességét azonban a fél csak keresettel vagy viszontkeresettel, valamennyi szerződő fél perben állása mellett vitathatja. Rámutatott, hogy a hatósági szerződés módosításával a felek szerződési akaratukat meg-erősítették, melynek következtében a Ptk. 236. § (4) bekezdése értelmében a megtámadás joga meg is szűnt.
- [8] A jogerős ítélettel szemben az alperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. Abban továbbra is a szolgáltatás lehetetlenségére, ezokból a szerződés semmisségére hivatkozott, mert a szerződéskötés valós időpontjában, 2013. december 5-én a beruházás mindkét fél által tudottan, legfeljebb 10 %-os készülségű volt és abból, annak ellenére, hogy a támogatás folyósítása teljesítmény-arányosan, számlák ellenében történt, utóbb is alig valósult meg valami. A kedvezményezett kft. ügyvezetője a támogatási összeg nagy részét ismeretlen célra költötte. Nézete szerint az eljáró bíróságoknak az általa hivatkozott érvénytelenség kérdését szélesebb körben kellett volna vizsgálnia, különös tekintettel arra, hogy a jelen per alapját képező zálogszerződés érvényessége a járulékos jelleg miatt önmagában nem vitatható, így annak a szerződésnek az érvényessége a meghatározó, amelynek teljesítéséért helytállást vállalt. A közigazgatási bíróság hatáskörével kapcsolatban azt hangsúlyozta, hogy a közigazgatási határozatot nem kézbesítették a részére, így nem került abba a helyzetbe, hogy érdekeit bírósági vagy egyéb hatósági eljárásban érvényesítse. Utalt arra, fedezetet adóként alappal bízhatott abban, hogy a támogatást folyósító állami szerv az elvárható fokozott gondossággal vizsgálja a folyósítás feltételeit. Amennyiben pedig a kormányhivatal a támogatást a feltételek hiányában fizette ki, akkor a járulékos kötelezettől sem tarthat igényt - vagy csak részben - annak megtérítésére. Hangsúlyozta, hogy ellentétes a joggyakorlattal, hogy a felperest ért kárt a közrehatás vizsgálata nélkül hárítják rá a zálogkötelezettre. Amennyiben ugyanis a károsult magatartása hozzájárult a kár bekövetkeztéhez, a zálogkötelezett nem vagy nem kizárólag kötelezhető helytállásra. Nézete szerint a kormányhivatal megfelelő eljárása esetén nem kerülhetett volna sor arra, hogy a beruházás alacsony készülségi foka mellett a támogatási összeget kifizetik: a bekövetkezett eredmény önmagában bizonyítja, hogy a kormányhivatal nem úgy járt el, ahogy az

elvárható lett volna. Érvelt azzal is, hogy a másodfokú bíróság helytelenül alkalmazta az érvénytelenséggel kapcsolatos törvényi rendelkezéseket és tévesen hagyta figyelmen kívül a fellebbezési eljárásban jogi képviselő nélkül előterjesztett beadványát. A Ptk. 234. § (1) bekezdésének alkalmazása is helytelenül történt, a szerződés semmisségét ugyanis az alperes azért nem tudta bizonyítani, mert az elsőfokú bíróság azt nem vizsgálta, a másodfokú bíróság pedig úgy foglalt állást, hogy arra csak a közigazgatási bíróság eljárásában kerülhetett volna sor.

[9] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte.

[10] A Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.21.927/2016/7. számú végzésében a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárásra, új határozat hozatalára utasította. A peres felek felülvizsgálati eljárási költségét személyenként 300 000 forintban állapította meg. A határozata indokolásában kifejtette, hogy egyetért a másodfokú bíróság azon hivatkozásával, mely szerint a pénzügyi támogatással kapcsolatos jogviszonyok a hatályos jogszabályi környezetben nem mindig kezelhetők egységes jogszabályi alapokon. Utalt a Kúria 1/2012. (XII.10.) KMK-PK közös véleményére és rámutatott, hogy az adott esetben a felperes a pályázatot kiíró Nemzetgazdasági Minisztérium (támogató) megbízottjaként eljárva kötött szerződést az alperes zálogadóssal és a kedvezményezett kft-vel is. A szerződésben foglaltak szerint ellenőrizte a támogatási cél megvalósulását, majd a szerződésszegést észlelve egyoldalúan felszámolta a jogviszonyt és a támogatás visszaköveteléséről határozott. Megítélése szerint az eljáró bíróságok helytállóan foglaltak állást abban, hogy a pályázattal és annak lebonyolításával kapcsolatos kérdések közigazgatási útra tartoznak. A támogatási összeg visszakövetelése viszont - az azt megelőző visszakövetelés okát és alapját adó szerződésszegés megítélésével együtt - polgári anyagi jogi kérdés, ezért elbírálása az általános hatáskörű bíróság eljárására tartozik. Hangsúlyozta, hogy az alperes ellenkérelmével a per tárgyává tett felperesi ellenőrzés elégtelenségét, mint a kedvezményezettért való helytállás alól őt legalább részben mentesítő körülményt a másodfokú bíróság helyesen szerződésszegésre történő hivatkozásnak tekintette, azonban tévesen ítélte ezt az alperesi hivatkozást közigazgatási útra tartozó, ezért a jelen perben nem vizsgálható kérdésnek: a kedvezményezett szerződéses kötelezettségéért helytállni köteles alperes - a jelzálogjog járulékos jellegéből következően a kötelezettség alóli mentesülése érdekében - a zálogjogosult felperessel szemben hivatkozhat arra, hogy a szerződésben foglalt ellenőrzési kötelezettségét nem megfelelően teljesítette és ezzel legalábbis közrehatott a kedvezményezett szerződésszegése miatt bekövetkező károsodásában. A szerződés azonnali hatályú felmondását követően a felperes haladéktalanul határozatot hozott a folyósított támogatásnak és járulékeinak visszaköveteléséről, határozatához azonban közvetlen kötelező erő nem kapcsolódik: a támogatás visszakövetelése a felmondás jogkövetkezménye a felperesnek a visszakövetelést megalapozó önálló hatósági hatásköre nincs. Attól sem lehet ugyanakkor eltekinteni, hogy a felperes sem a felmondást, sem a támogatás visszaköveteléséről szóló határozatot nem közölte az alperessel, így az ezekkel kapcsolatos jogorvoslat igénybevételére sem volt lehetőség. A kifejtettek alapján rámutatott a Kúria, hogy az alperesnek lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a felperes követelésével szemben előadott, a polgári anyagi jog területére tartozó érveit bizonyítékokkal támassza alá. Ugyanakkor hangsúlyozta, hogy indokaira is kiterjedően egyetért a pályázati eljárás közigazgatási útra tartozása és a szerződés érvénytelensége tekintetében kifejtett jogi állásponttal, osztja a jogerős ítélet semmisségi okokkal kapcsolatos indokait is. Kiemelte, hogy helytállóan mutatott rá a másodfokú bíróság, hogy a kedvezményezett csalárd magatartása megtévesztésnek minősülhet, ám az azzal kapcsolatos igény érvényesítésére az alperes a jelen per keretei között nem jogosult. Az ítélet tábla indokait a Kúria annyival egészítette ki, hogy az alperes ezzel összefüggésben a felperes gondatlan magatartására hivatkozott azzal, hogy gondosabb eljárás esetén elkerülhető, mérsékelhető lett volna a károsodás. Ez a magatartás viszont az alperes szempontjából egyértelműen a szerződésszegés keretei közé illő és a közrehatás jogi

kategóriáján belül megítélendő kérdés. A megtévesztéssel kapcsolatos önálló igényérvényesítéshez arra lett volna szükség, hogy az alperes a saját, a felperes által felismerhető tévedésére hivatkozzon a Ptk. 210. § (1) bekezdése alapján, ilyen perbeli előadást azonban az alperes nem tett. A kifejtettek szerint a Kúria mind a szerződés semmisségére, mind a megtámadására vonatkozó ítéleti állásponttal és annak indokaival is egyetértett, ezért a megismételt eljárásban az érvénytelenséggel kapcsolatos kérdésekre iránymutatása szerint már nem kell visszatérni. A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság ítéletét kizárólag a szerződésszegés tekintetében kell felülbírálni, mivel ezt a másodfokú bíróság a hatáskör kérdésében elfoglalt eltérő jogi álláspontja miatt nem vizsgálta. Megjegyezte, hogy jelentősége lehet a felperes által közölni elmulasztott felmondás és a visszakövetelés tárgyában keletkezett határozattal szembeni jogorvoslatnak.

- [11] A folytatódó eljárásban a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.967/2017/5. számú végzésével a per tárgyalását a felperes Munkaügyi Központja HEM 01/227-16/2014. számú eljárásának jogerős befejezéséig felfüggesztette.
- [12] 2018. január 8-án az alperes a támogatás összegét visszakövetelő határozattal szemben jogorvoslati kérelmet nyújtott be a felpereshez. A fellebbezést a Nemzetgazdasági Minisztérium NGM 3549-4/2018. számú végzésével érdemi vizsgálat nélkül elutasította. A határozattal szemben az alperes keresetet nyújtott be az NGM jogutódjával, a Pénzügyminisztériummal szemben. A Miskolci Közigazgatási- és Munkaügyi Bíróság 15.K.27.827/2018/6. számú jogerős ítéletében a keresetet elutasította azzal az indokolással, hogy a támogatási összeg visszaköveteléséről szóló határozat kötelezettje a kedvezményezett volt és a határozat csak vele szemben állapított meg kötelezettséget, így a határozat alperessel szembeni közlése nem volt indokolt, ilyet jogszabály, illetőleg hatósági szerződés sem ír elő. A keresetrel támadott közigazgatási határozat ezen indokolását meghaladóan a bíróság hangsúlyozta, hogy a támogatás visszaköveteléséről szóló határozat vonatkozásában az alperest nem illeti meg az ügyféli jogállás, a felmondással szemben viszont élhet jogorvoslati jogával, de a polgári jog szabályai szerint, illetőleg a zálogtárgyból való kielégítés iránti perben terjesztheti elő érdemi védekezését.
- [13] Az ítéltábla előtt ezt követően folytatódó eljárásban az alperes kiegészítette a fellebbezését, amelyben a korábbi fellebbezési érvelését fenntartva, azt meghaladóan előadta, hogy álláspontja szerint a felperes helyszíni szemlék alapján állapította meg, hogy a kedvezményezett teljesítése nem felel meg a támogatási szerződésnek, mégis folyósította a támogatást. Álláspontja szerint az „előlegek” kifizetése olyan, a kedvezményezett által benyújtott okiratok alapján történt már 2013. december hónapban, melyek nem lehettek, nem voltak valósak. Hangsúlyozta, hogy szlovákiai számlákkal történt a beszerzés igazolása, a felperesnek pedig fokozottan kellett volna azt ellenőriznie, hogy ezek a számlák valósak-e. Nyilvánvalónak vélte, hogy a F. L. Kft. megtévesztette a támogatót és az alperest is, nem is kívánta megvalósítani a beruházást. Hivatkozott arra, hogy a kedvezményezett ügyvezetőjével szemben büntetőeljárás indult, mely az Egri Törvényszék előtt 13.B.2/2019. szám alatt folyamatban van. Megítélése szerint ennek során az eljáró bíróság vizsgálja a „sértetti közrehatás” kérdését is, ezért indítványozta, hogy a büntetőeljárás jogerős befejezéséig az ítéltábla a per tárgyalását függeszse fel.
- [14] A felperes ellenezte a per tárgyalásának felfüggesztését és továbbra is az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.
- [15] Az ítéltábla a fellebbezést alaptalannak találta.
- [16] Mindenekelőtt utal a Kúria határozata [16] bekezdése utolsó mondatára, mely szerint „a Kúria mind

a szerződés semmisségére, mind a megtámadására vonatkozó ítéleti állásponttal és annak indokaival is egyetértett, ezért a megismételt eljárásban az érvénytelenséggel kapcsolatos kérdésekre már nem kell visszatérni". Ebből következően az alperes kiegészített fellebbezésének a szerződés érvénytelenségével kapcsolatos fejtegetéseire az ítéletábra nem kíván kitérni.

- [17] A jelen eljárás tárgya a Kúria határozatából következően kizárólag a felperes esetleges szerződésszegése. E körben az ítéletábra az alábbiakat állapította meg:
A támogatás folyósítására az NFA-KKV-2013. pályázati kiírás, illetőleg a hatósági szerződés rendelkezései tartalmaznak előírásokat, azok határozzák meg, hogy a felperes milyen feltételek alapján folyósíthatja a támogatás összegét a pályázatot elnyerő kedvezményezett részére.
A kedvezményezett 2013. december 2-án nyújtotta be az első lehívó okmányt a szerződés alapján, melyhez különböző számlákat csatolt: a vásárolni kívánt eszközök számláit, a kifizetést igazoló dokumentumot és a hatósági szerződés 5. számú kitöltött mellékletét (lehívó okmány). A felperes jogelődje 2013. december 10-én rögzítette, hogy a támogatás elszámolásának alapbizonylatait ellenőrizte, s megállapította, hogy azok a vonatkozó határozatokban, szerződésben foglaltaknak megfelelőek, a benyújtott elszámolások alaki, formai, tartalmi megfelelését, jogosságát és összecszerűségét ellenőrizték, s ekként a szakmai teljesítést 105 507 683 forint összegben igazolták, melyet ugyanaznap a kedvezményezett részére ki is utaltak. A kedvezményezett és a „szlovákiai cég” eladó közötti szerződés értelmében a vásárlónak 30% előleget kellett fizetnie a brikettálló gépsor vételárából, amelyet sem a pályázati kiírás, sem a hatósági szerződés nem tiltott.
A kedvezményezett a második lehívó okmányát 2014. január 28-án nyújtotta be, mely összhangban állt a szállítási szerződéssel, így az alapján 2014. február 4-én a felperes jogelődje 74 434 334 forintot utalt át a kedvezményezettnek.
A harmadik lehívó okmányt február 24-én nyújtotta be a **F. L. Kft.** Az igényelt összeg kifizetése előtt a kormányhivatal tisztviselői 2014. április 1-jén helyszíni ellenőrzést tartottak, noha az a folyósításnak nem volt előírt feltétele. A helyszíni szemléről készült jegyzőkönyv és melléklete tanúsága szerint az ellenőrzést végző tisztviselők megállapították, hogy a beruházás helyszínén a mellékletben felsorolt gépek, műszaki berendezések és egyéb berendezések megtalálhatók. Erre tekintettel a felperes jogelődje 2014. április 9-én 76 194 487 forintot utalt a kedvezményezett részére.
A **F. L. Kft.** 2014. augusztus 6-án nyújtotta be az elszámolást és kérte a hiányzó támogatási összeg folyósítását. A kormányhivatal szeptember 11-én újabb helyszíni ellenőrzést tartott, s ennek során megállapította, hogy a beruházás nincs befejezve, ezért az utolsó részlet folyósítását megtagadta, az elszámolást nem fogadta el.
- [18] Mivel az alperesnek az ítéletábra 14. sorszámú végzésében írtak ellenére további, - a felperes szerződésszegésével kapcsolatos érveit alátámasztó - bizonyítási indítványa nem volt, az ítéletábra a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján azt állapította meg, hogy a felperes szerződést nem szeptet, a támogatás részleteinek folyósítása során úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható és ahogyan azt a számára kötelező eljárási rendet megállapító hatósági szerződés, illetve pályázati kiírás tartalmazta, így a kár bekövetkeztében közrehatása nem állapítható meg.
- [19] Az alperes tárgyalás felfüggesztésére irányuló indítványát az ítéletábra nem találta alaposnak. A folyamatban lévő büntetőeljárás a **F. L. Kft.** ügyvezetőjének bűnössége kérdésében foglal állást, a polgári jog szempontjaitól eltérő szempontok alapján értékeli a tevékenységét. Nem vitatja az ítéletábra, hogy a büntetőeljárás során szóba kerülhet a felperes tisztviselőinek magatartása, esetleges mulasztása is, de nem ez a folyamatban lévő büntetőeljárás tárgya. Márpedig, ha kizárólag célszerűségi szempontok indokolnák a per tárgyalásának felfüggesztését, például, mint adott esetben a büntetőeljárásban bizonyítandó tények köre részben azonos a polgári perben releváns tényekkel,

nem indokolt a tárgyalás felfüggesztése, arra nem kerülhet sor az egységes és következetes bírói gyakorlat értelmében.

- [20] Mindezekre figyelemmel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [21] A fellebbezési eljárás során is pervesztes alperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperes részére fellebbezési eljárási költség megfizetésére. A felperes képviseletét ellátó jogtanácsos munkadíját a Pp. 75. §-ának (2) bekezdése és a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pontja és (5) bekezdése alapján állapította meg azzal, hogy annak mértékét a 3. § (6) bekezdése alapján mérsékelte. A jogtanácsos munkadíja magába foglalja az ítéletábra előtti eljárásban, illetve a Kúria előtti felülvizsgálati eljárásban felmerült munkadíj összegét is.
- [22] Az alperest megillető illetékfeljegyzési jog alapján meg nem fizetett fellebbezési illetéket az eredménytelenül fellebbező alperes köteles az állam javára megtéríteni a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.
- [23] Az ítéletábra a fellebbezést a 2020. évi LVIII. törvény 143. § (1) bekezdése alapján bírálta el tárgyaláson kívül.

Debrecen, 2020. szeptember 8.

Dr. Veszprémy Zoltán s.k. a tanács elnöke, előadó bíró, Dr. Répássy Árpád s.k. bíró, Dr. Bakó Pál s.k. bíró

A kiadmány hitelél:

- kiadó -